

עניני קרבן פסח

הרב חנוך ישראל אוזרובסקי
הרב ראובן הכהן ברנד
הרב נתנאל יהושע הכהן וידרבלנק
עורכים

יוצא לאור ע"י
הכולל העליון ע"ש
בילא וצבי וקסנר
ישיבת רבנו יצחק אלחנן

תשס"ו

חוברת ח'

נוא יארק

© 2006
The Bella and Harry Wexner
Kollel Elyon and Semikhah Honors Program
Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary

Printed & Bound by:
MBH Publications
Tel: 732.364.9638 · Fax: 732.901.0621

קול צבי

ישיבת רבנו יצחק אלחנן

העורכים:

הרב חנוך ישראל אוזרובסקי • הרב ראובן הכהן ברנד
הרב נתנאל יהושע הכהן וידרבלנק

תשס"ו	חוברת ח'	נוא יארק
-------	----------	----------

תוכן הענינים

עניני קרבן פסח

דורש ארמי אובד אבי עד שיגמור כל הפרשה כולה:
רובה ככולה וכולה ככולה

1..... מו"ר הרב זבולון חרל"פ

זמני קרבנות ותפילות

9..... מו"ר הרב מרדכי וויליג

בענין שינוי בעלים ושלא למנוייו בקרבן פסח

18..... מו"ר הרב מיכאל רוזנצוויג

בעניני מילה

35..... מו"ר הרב צבי שכטר

אין שבות במקדש

38..... הרב חנוך ישראל אוזרובסקי

פסח הבא בטומאה

55..... הרב ראובן הכהן ברנד

בענין ריצוי ציץ

60..... הרב אליהו משה וואלף

בענין עיבור צורה

75..... הרב יהודה וויליג

הולכה שלא ברגל

87..... הרב נתנאל יהושע הכהן וידרבילנק

אשם שניתק לרעיה

112..... הרב נתנאל יהושע הכהן וידרבילנק

מהות קרבן פסח בזמנו ושלא בזמנו

137..... הרב נתנאל יהושע הכהן וידרבילנק

על השובע וחגיגת י"ד

163..... הרב מיכאל יצחק זילברמן

שה לבית אבות ומעמד קטן בקרבן פסח

172..... הרב מיכאל יצחק זילברמן

בענין הקטרה

179..... הרב ארי שלמה זץ

בענין זריקה ושפיכה בשבת

189..... הרב משה אהרן טוכמאן

בענין חביבה מצוה בשעתה

194..... הרב אלכסנדר ז. יודן

בענין יוצא

201..... הרב יעקב יפה

שיטת התוספות בהלל של שעת עשיית קרבן פסח

258..... הרב יונה לבנט

בענין הקרבת קרבן פסח בטומאת התהום

261..... הרב דוד מינץ

בענין איסור חולין בעזרה

271..... הרב דוד נח נכבר

”שלא בא מתחילתו אלא לאכילה” : בענין מרכזיות אכילה בקרבן פסח

289..... הרב אליאב סילברמן

בענין מצות שלמי שמחה

304..... הרב יעקב צבי פייט

פסולי קדשים במחשבה או בדבור

317..... הרב יוסף קאלינסקי

הגדרת קרבן פסח - כקרבן יחיד או צבור

325..... הרב יוסף קאלינסקי

בגדר מכשירי מצוה

334..... הרב דניאל שטיין

קובץ חידושי תורה

"קול צבי"

של הכולל העליון ע"ש וקסנר

נקרא ע"ש

ר' צבי בן יצחק קבקוב ע"ה

הערשל קבקוב הדגים למופת את המהגר האמריקני היהודי הנאמן למורשת אבותיו. הוא ורעייתו **לאה ע"ה** גברו באומץ לב על קשיים כלכליים כדי להקים בית דתי, בית שאווירת קדושה ותכליתיות נשגבה אפיינה אותו. קביעת עתים לתורה ועיסוק סדיר בצרכי הצבור העמידו את הקב"ה, ואת מצב היהדות וכל בית ישראל, במרכז חייו וחיי ילדיו. דלתות ביתו היו פתוחות תמיד ליהודים שנדודיהם הביאום לקולומבוס, אוהיו, ושיכלו ליהנות ממקום ללון שסיפק את צרכיהם הדתיים כדבר המובן מאליו. דוגמה זו של הכנסת אורחים שבילא וקסנר ע"ה, כאחת מחמשת ילדיו, ראתה בציעורתה השפיעה עליה והדריכה אותה כל ימי חייה.

מר קבקוב עלה למרומים בלי תשרי, תשט"ו, והוריש לנו משפחה חדורה ברוח מסירות נפשו.

ארבעים וחמש שנה לאחר פטירתו, גברת בילא וקסנר ע"ה ונכדתו של מר קבקוב, **לאה מאריאשע (סוזן) וקסנר**, יזמו ועיצבו תכנית מיוחדת במינה בהשכלה היהודית הגבוהה, הכולל העליון ותכנית ההסמכה למתקדמים, בישיבתנו. הכולל והתכנית למתקדמים מכשירים רבנים לתפקידיהם כמנהיגי קהילות, וקהל ישראל ככלל, בהדגשה גם על תלמוד תורה מסורתי וגם על המיומנות הבין-אישית החיונית להחדרה יעילה של ערכים יהודיים – מאמץ המהווה המשך טבעי של חיי הערשל קבקוב. כמצבה לזכרו, שמו, צבי, נקרא על הקובץ הזה של עיונים תורניים.

דברי פתיחה

מיוחדת היא מצוות קרבן פסח בין שאר מצוות התורה וקרבנותיה. הינו מצוה חמורה שהרי היא מצוות עשה שחייבין על ביטולה כרת (רק מצוות מילה בלבד יש בו אותו דין). לגבי קדשים מצאנו הרבה דינים מיוחדים בקרבן פסח שאין שייכים בשום קרבן אחר. אע"פ שכל יחיד ויחיד מביא קרבן פסח מכסף פרטי שלו ה"ז מובא "בכנופיא" – נשחט ביחד בג' כיתות של "קהל עדת ישראל" ונאכל בחבורה. לפי דעה א' אסור לשחוט הפסח על היחיד. יש בו דין שירה מיוחדת בשעת שחיטה, ועוד הרבה דינים מבטאים הרעיון המרכזי של ציבור בקרבן פסח.

אנו מבינים חשיבותו של ה"ציבור" בקרבן פסח על פי הרקע של פסח מצרים. בליל חמשה עשר בניסן על פי ציווי ה' נוצר כנסת ישראל. היה קובע אחד שחקק מי נכלל בכלל ישראל וזה היה קרבן פסח (ע"י מורה נבוכים). רק מי שעשה פסח (ומל קודם לכן) זכה להיות חלק מהציבור ולצאת ממצרים. מי שלא קיים מצות אלו לא נכלל בכנסת ישראל וממילא נכרת ח"ו מהציבור הנוצר. הציבור נעשה ונוצר ע"י הצטרפות היחידים בקרבן פסח שהרי ידוע לנו שקדושת ישראל תלוי בחיוב מצוות (עייני רע"ב הוריות ג' ז') ועד הציווי של קרבן פסח הואיל ולא היו חיובי מצוות על ציבור לא היה שם כנסת ישראל. עם הקרבת הקרבן פסח כל היחידים הצטרפו ויצרו כאחת את המושג החדש כלל ישראל וכלשון החינוך מצוה י"ג "באנו באותו זמן לחסות תחת כנפי השכינה". רק קבוצה זו זכה לצאת מכור הברזל לקראת קבלת שאר המצוות במעמד הר סיני. (ועייני עוד ברעיון זה של קרבן פסח כקרבן ברית וקרבן ציבור במאמרו של הרב משה צבי נריה בהגדה של פסח "נר למאור"). לכן לדורות אנו ממשיכים את הקו הזה ומדגישים החשיבות של הציבור. אנו מראים בקרבן הציבורי הכללי הזה השתתפותינו בכנסת ישראל כיחידים שהם חלק מהכלל, בלתי נפרד ממנו. עם מבט זה אפשר להתחיל שנה של מועדים - בידיעה שיש חשיבות לכל יחיד וכל קרבן דוקא כשהוא מצורף לציבור כולו: "אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני" (ע"ש בדברי השפת אמת).

מתוך תפיסה זאת אנו שמחים להודות לכל כלל הישיבה שעזרה לנו ואיפשרה לנו להוציא לאור חוברת זו ולשקוד יום יום בדלתותיה בהמ"ד.

ראשית כל למרת סוזן וקסנר ולאמה המנוחה מרת בילה וקסנר ע"ה שהסתכלו בטווח ארוך וראו צורך לחנך רבנים צעירים של דורנו עם בסיס חזק של התמדה בתורה והדרכה בנושאי רבנות. אנו מודים לראש הישיבה הרב נחום לאם שליט"א, ולנשיא הישיבה מר ירחמיאל יואל שמנהיגים את מוסדותנו במסירות ונאמנות. יה"ר שהקב"ה יצליח דרכם ויעזרם להמשיך לקדש שם שמים. תודתנו נתונה להרב זבולון חרל"פ שליט"א, עבור מסירות נפשו לכל תלמידי הישיבה ולהר' חיים בראנשטיין שליט"א על עזרתו התמידה. ותשואות חן למנהלי ה"מרכז לעתיד היהדות" שאצל הישיבה על כל ההשתדלות שלהם בחינוך שלנו.

ברגשי הוקרה והכרה אנו מודים לראשי הכולל הרב מרדכי וויליג שליט"א, והרב מיכאל רוזנצווייג שליט"א, על הדרכתם והשפעתם על אישיותינו התורנית. השם יאריכו ימיהם להורות ולחזק אותנו ועוד תלמידים הרבה. אנו ג"כ מוקירי תודה להרב צבי שכטר שליט"א, עבור שיעוריו ומסירותו עבורנו. סוף דבר אנו מכירים טובה למשפחותנו שעומדים תמיד לידינו לעזר וסומך.

יה"ר שבקרוב נראה כל ישראל יחד בכנופיא אחת, בביאת גואל צדק ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים.

חנוך ישראל אוזרובסקי

ראובן הכהן ברנד

נתנאל יהושע הכהן וידרבלנק

אלול תשס"ו